

ÎNCHEIERE

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Corolevschi Gabriela în nume propriu și în interesele copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale s. Centru, mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, –

c o n s t a t ă :

La 16 septembrie 2016, Corolevschi Gabriela a depus cerere de chemare în judecată în nume propriu și în interesele copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (denumirea prescurtată CNAS) și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale s. Centru, mun. Chișinău (denumirea prescurtată CTAS Centru) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii menționează că, după decesul soțului Corolevschi Ion, care era unicul întreținător al familiei și tatăl copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai, a depus la CTAS Centru cerere cu privire la stabilirea pensiei de urmaș și copiilor. Astfel, a fost stabilită pensia de urmaș plus suportul financiar în cuantum total de 1 636,60 de lei pentru fiecare copil.

Relevă că, la 23 iunie 2016 s-a adresat către CTAS Centru cu cerere, prin care a solicitat explicarea modului de calcul a pensiei de urmaș. Așa, prin răspunsul din 13 iulie 2016, CTAS Centru a informat-o că pensia de urmaș a fost calculată procentual din pensia potențială pentru gradul I de invaliditate.

Invocă reclamanta că, la momentul decesului soțul său avea dreptul la pensie pentru limita de vârstă (întrunind vârsta de pensionar de peste 62 de ani și stagiul de cotizare mai mult de 30 de ani), iar pensia o primea pentru vechimea în muncă conform art. 32 alin (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, ceea ce corespunde dreptului de opțiune la pensie garantat de art. 11 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Astfel, opinează că, este neîntemeiat faptul calculării și achitării pensiei de urmaș reieșind din pensia de invaliditate de gradul I, or, în speță, pensia de urmaș urmează a fi stabilită în mărime de 100% din pensia aflată la plata care se cuvenea și plătea soțului.

Solicită recunoașterea dreptului său și a copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai la pensia de urmaș, reieșind din pensia pentru limita de vârstă în urma decesului întreținătorului Corolevschi Ion; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili pensia de urmaș în beneficiul său, Corolevschi Gabriela, și a copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai în urma decesului întreținătorului Corolevschi Ion, în mărime de 100% din pensia aflată în plată începând cu 03 ianuarie 2016 luând ca bază suma pensiei reale primită de Corolevschi Ion; obligarea achitării diferenței la pensia neachitată și compensarea din contul CNAS a cheltuielilor de judecată.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 21 martie 2017 (f.d. 69), solicită obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei de urmaș în beneficiul său și a copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai, în urma decesului întreținătorului Corolevschi Ion, în mărime de 100% din pensia aflată la plată, și anume 13 520 de lei lunar, începând cu 03 ianuarie 2016; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a achita diferența la pensia neplătită, cu încasarea acesteia începând cu 03 ianuarie 2016, în mărime de 13 520 de lei lunar.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 24 martie 2017 (f.d. 76-77, 81-86) s-a admis integral acțiunea; s-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei de urmaș în beneficiul soției Corolevschi Gabriela și a copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai în urma decesului întreținătorului; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei de urmaș în beneficiul soției Corolevschi Gabriela și a copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai în urma decesului întreținătorului, soțul reclamantei și tatăl copiilor comuni ai decedatului Corolevschi Ion, cu încasarea în mărime de 100% din pensia aflată la plată – 13 520 de lei lunar, începând cu 03 ianuarie 2016; și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite Gabrielei Corolevschi și copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai diferența la pensia neplătită, cu încasarea acesteia începând cu 03 ianuarie în mărime de 13 520 de lei lunar.

Întru fortificarea soluției adoptate, prima instanță a notat că, în sensul art. 26 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, pensia de urmaș, în cazul în care susținătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau de pensie de invaliditate de gradul I, se stabilește procentual din pensia aflată în plată, iar în cazul în care susținătorul nu era beneficiar de pensie sau era beneficiar de pensie de invaliditate de gradul II sau III - procentual din pensia potențială calculată pentru gradul I de invaliditate. Quantumul pensiei de urmaș se calculează, în funcție de numărul urmașilor, astfel: a) pentru un singur urmaș - 50%; b) pentru doi urmași - 75%; c) pentru trei și mai mulți urmași – 100%.

Ca circumstanțe care au format poziția instanței asupra soluției adoptate, s-a reținut că, întreținătorul familiei, defunctul Corolevschi Ion era pensionar beneficiind de pensia pentru vechime în muncă, calculată și achitată conform prevederilor art. 35 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului și care, conform informației oferite de CNAS constituia suma de 13 520 de lei.

Astfel, prima instanță a apreciat ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la stabilirea pensiei de urmaș în beneficiul soției Corolevschi Gabriela și copiilor Corolevschi Ion al IV-lea și Corolevschi Mihai în urma decesului întreținătorului, or, aceștia începând cu 03 ianuarie 2016 au dreptul la pensia de urmaș în mărime de 100% din pensia susținătorului aflată la plată în mărime de 13 250 de lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017 (f.d. 112-113, 114-122) s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 octombrie 2017.

La 04 decembrie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (f.d. 126-129).

În motivarea recursului invocă faptul că, instanțele inferioare au încălcat și interpretat în mod eronat prevederile art. 25 alin. (1) lit. b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, fapt generat din neconstatarea și neelucidarea tuturor circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea cauzei.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut

duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs consideră calea de atac ca fiind demarată în interiorul termenului legal, deoarece actul judecătoresc de dispoziție recurat datează cu 24 octombrie 2017 (f.d. 112, 114), iar cererea de recurs a fost depusă la 04 decembrie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe recurs (f.d. 126).

Completul de admisibilitate apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate alegațiile recurentului conținute în cererea de recurs, or conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând memoriul cuprins în cererea de recurs, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în acesta (f.d. 126-129), în esența lor, sunt similare alegațiilor înserate în cererea de apel motivată (f.d. 94-96). Astfel se deduce că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel în cererea de recurs.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că în cererea de recurs formulată, recurenta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe factice care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care

se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

Ca urmare, necoresponderea recursului exigențelor prestabilite în alin. (1) al art.437 din Codul de procedură civilă și care nu conține esența și temeiurile lui, argumentul ilegalității actului de dispoziție atacat, precum și propunerile respective, constituie temei de inadmisibilitate a recursului în cauză.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, în esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului, și care au fost deja supuse examinării și aprecierii juste de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipoteza relevată certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece recurenta nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prezenta cerere de recurs după ce a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „*Levages Prestations Services*” *împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele

prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017 se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan